

Introitus: *To, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti*
Jeremjáš 29, 11

Když vytáhneš do boje proti svým nepřátelům a spatříš koně a vozbu, lid početnější, než jsi sám, nebudeš se jich bát, neboť Hospodin, tvůj Bůh, který tě přivedl z egyptské země, je s tebou. Než podstoupíte boj, přistoupí kněz a promluví k lidu. Řekne jim: „Slyš, Izraeli! Dnes podstupujete boj proti svým nepřátelům. Neklesejte na mysli, nebojte se, nebuďte ustrašení, nemějte z nich hrůzu. Vždyť Hospodin, váš Bůh, jde s vámi, aby za vás bojoval s vašimi nepřáteli a zachránil vás.“
Deuteronomium 20, 1-4

Lidské čeledi, přiznejte Hospodinu, přiznejte Hospodinu slávu a moc, přiznejte Hospodinu slávu jeho jména! Přineste dar, vstupte před něj, v nádheře svatyně se klaňte Hospodinu! Svíjej se před ním, celá země! Pevně je založen svět, nic jím neotřese. Nebesa se zaradují, rozjásá se země, mezi národy se bude říkat: „Hospodin kraluje!“ Moře i s tím, co je v něm, se rozburácí, pole zazní jásotem, i všechno, co je na něm. Tehdy zaplesají stromy v lese vstříc Hospodinu, že přichází soudit zemi. Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.
1. Paralipomenon 16, 28-34

Mezitím se shromáždily nespočetné zástupy, že se lidé div neušlapali. Ježíš začal mluvit nejprve ke svým učedníkům: „Mějte se na pozoru před kvasem farizeů, to jest před pokrytectvím. Není nic zahaleného, co nebude jednou odhaleno, a nic skrytého, co nebude poznáno. Proto vše, co jste řekli ve tmě, bude slyšet na světle, co jste šeptem mluvili v tajných úkrytech, bude se hlásat ze střeš. Říkám to vám, svým přátelům: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale víc už vám udělat nemohou. Ukážu vám, koho se máte bát. Bojte se toho, který má moc vás zabít a ještě uvrhnout do pekla. Ano, pravím vám, toho se bojte! Což neprodávají pět vrabců za dva haléře? A přece ani jeden z nich není zapomenut před Bohem. Ano i vlasy na vaší hlavě jsou všechny spočteny. Nebojte se, máte větší cenu než mnoho vrabců.
Lukáš 12,1-7

Nebojte se!

Čeho se nejvíce bojíte?

Pochybují o tom, že byste teď začali mluvit... Bojíte se. Bojíte se odkrýt, někdy i nahlas pojmenovat to, čeho se děsíte. Ztráta zaměstnání, oslabená platbyschopnost, nemoc, ztráta lásky toho nejbližšího, zrada, podvody.

Strach je přirozenou reakcí na vše neznámé. Bojíme se, když přichází utrpení, námaha, nemoc, obtíže. Bojíme se lidí, překvapení, zvrátů. Jedni důvody ke strachu promýšlí, hovoří o nich a po jednom je odškrtaávají. Tam, kde jde o skutečné nebezpečí, vymýšlejí obranu či ústup. Jiní se rozjedou, mají hrůzu v očích a valí se kupředu bez přemýšlení. Touha žít beze strachu, alespoň toho panického, vede k tomu, že se i věda pokouší najít řešení a hledá uvnitř lidského těla. Tělo dovede produkovat *kortisol*, hormon, který dává zapomenout na bolestivé a nepříjemné zážitky a tlumí paniku. Podporuje také imunní systém. Vyrábí jej nejvíce dopoledne a nejméně navečer a v noci. Lékaři mohou upravit jeho hladinu, ale zasahují tak do složitého mechanismu. Zásah, či špatná funkce nadledvinek produkujících *kortisol*, má ovšem má jednu negativní stránku: podporuje ukládání tuků v obličejí a na těle. Pokud není náš stav ovlivněn nějakým vnitřním důvodem¹, je

¹ Ve Spojených státech provedli lékaři výzkum hladiny kortisolu u dětí matek, které zažily nějakým způsobem hrůzy 11. září 2001. Matky byly v době tragédie těhotné a ukázalo se, že plod v jejich těle byl nějakým způsobem přeprogramován. „Výzkumníci z Edinburghské university ve Skotsku, společně s jejich kolegy z lékařské university Mount Sinai v New Yorku, nyní využili situace, která se jim naskytila a zařadili do svého sledování 38 žen, jejichž

třeba udržovat zdravou životosprávu a zásadně revidovat styl života. To ovšem vysvětluje pokolení závislému na počítačích... Naprosto rozvrácený režim dne má své výsledky. Pak je problémem každá rýma, každý další stres.

Co nám to má říci? Už to, jak jsme zařizeni, nás učí: Pán Bůh nás stvořil se strachem, ale nechce, aby nás strach ovládal. Pánem a králem má být někdo jiný. Jenže Adama a Evu strach v ráji začal po hříchu ovládat. A tak se skrývali (Genesis 3, 10). Největším nepřítelem Izraele na cestě do zaslíbené země – byl strach². Pán Bůh lidi dovedl až na práh a měl zájem je vést i dále. Nebylo třeba se lekat, stačilo jen uvěřit a jít. Zvědové přinesli ze zaslíbené země krásné plody a úžasné zprávy. Deset zpravodajských důstojníků propadlo strachu. A jen dva - Jozue a Káleb naléhali na Izrael na hranicích země zaslíbené, aby se lid vydal dál, slovy: *Nechtějte se přece bouřit proti Hospodinu. Nebojte se lidu té země. Sníme je jako chleba. Jejich ochrana od nich odstoupila, kdežto s námi je Hospodin. Nebojte se jich!*“ (Numeri 14, 9) Oni si však prosadili svou a vzepřeli se Hospodinu. Celou noc plakali strachem. Čeho se tak báli? A jaká je pomoc proti strachu?

Evangelium jde proti strachu z lidí a všeho mezi nebem a zemí

Už nejsme na poušti. Žijeme obohaceni pravdou Evangelia. A Evangelium začíná narozením Pána Ježíše Krista a vrcholí jeho vzkříšením. Obojí je doprovázeno andělskou výzvou: *Nebojte se!* (Lukášovo evangelium 2, 10 a Matoušovo evangelium 28, 5) Pokud vám tu teď kážu evangelium, pak vám tím vším říkám: *Nebojte se!*

Neříkám vám, abyste do sebe házeli jeden kortizol (hydrokortizon) za druhým. Ani evangelium nepředstavuji jako pilulky; tak jej nelze užívat, Bible nemůže působit jako náhrada za skutečný život. Takové křesťanství je tučné, roste mu břicho a tvářička opuchne jak měsíček³. Zdravý a přiměřený život je má dobrou míru napětí a dostatečný počet otazníků, řekněme to s lidem Izraele: je to život *na cestě*.

Evangelium nás chce vtáhnout do rozhovoru. Pán Ježíš káže a vtahuje svoje lidi do rozhovoru o vztazích mezi nejbližšími lidmi, dokonce vůči nepřítelům. Mluví s nimi o jídle, šatech, úsporách a jiných soudobých úzkostech. O všech obavách života, o tom, co skutečně jeho učedníci potřebují a co je zbytečné⁴. A protože přicházejí okamžiky přímého nebezpečí, povolává si Pán Ježíš svoje učedníky jako velící důstojník před útokem a dává jim rozkazy. A čtený oddíl z evangelií patří právě do instrukcí pro učedníky v krajním nebezpečí.

Ostatně: Jako vždy, chci vás pozvat k tématickému čtení evangelií a rozhovoru nad ním. Podporuji rozmanitě formu biblického studia, které mluví o strachu ze života otevřeně a pomáhají zdravému životu. Zvu vás k budování jiného stylu života⁵. A proto se teď přidržím textu, který jsme četli:

Nebojte se! Všechno bude vidět a slyšet

Lidé jsou unaveni souvislostmi. Po deseti minutách, co po deseti – po dvou minutách odpadávají a

život byl nějakým tragickým způsobem spjat s hrůzou útoků z 11 září. Vyšetření krve ukázala, že hladiny kortisolu byly u těchto žen nižší, než jaký byl průměr populace. Stejně tak byly nižší hladiny tohoto hormonu i u jejich potomků. Děti těchto matek byly sledovány s odstupem přibližně jednoho roku, což znamená, že traumatický efekt postihuje děti dlouhodobě. Závěr výzkumu zní, že je to následek fyziologických změn, ke kterým u dětí došlo již v době, kdy se vyvíjely v děloze.“ Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism (DOI: 10.1210/jc.2005)-0550
Zbývá dodat, že takto postižení lidé jsou postiženi ztrátou imunity.

2 Je to až nečekané zjištění. První překážkou byl strach, nikoli nějaký podlý hřích, ale obyčejný strach. To je důvod, proč se nepustili Izraelité dále pod vedením Božím a proč neuvěřili, že je bude Otec zachraňovat. Deuteronomium 1, 29; 30, 3 a 31, 6

3 Skutečně klinický příznak nadměrné činnosti nadledvinek či předávkování hormonem - tvář jako *Moonlight*

4 Matoušovo evangelium 6, 19-34

5 Jak si jen může někdo myslet, že víra znamená jen povrchní změnu věrouky a ne proměnu charakteru?!

přestávají vnímat. Je to pro ně příliš složité a náročné. Ani když čtete paměti politiků, tlusté knihy po prezidentech, stejně se v nich neříká všechno. Hodně lidí nedokáže číst zpravodajské časopisy, jako třeba Respekt, Reflex či Týden... „Kdo tomu rozumí?“ říkají. Farizejská politika, která se Pánu Ježíši postavila nebývale silně, byla tak neproniknutelnou mlhou, že se to dnes dá přirovnat nejlepší propagandistické kampani. A do ní Pán Ježíš říká nadějná slova, která platí i pro dnešek. Každá skrytá a rafinovaně zakódovaná věc bude vyjevena, nebojte se!

Když v letošním červenci zažíval Írán jedno ze svých těžkých období, znělo v noci nad jeho střechami volání *Alláhu Akbar* jako podpora demonstrací proti prezidentu Ahmenížádovi. Tak jako se u nás v šedesátém osmém či psala hesla po ulicích a zdech a vydržela téměř dvacet let až do osmdesátého devátého, tak se na východě volá ze střech. V Teheránu volání násilím ztichlo. Zní jen profesionální hlas z mešit. Podobnou, ale daleko silnější naději na otevřenou pravdu dává Pán Ježíš všem, kteří trpí pokryteckostí a nepřehlednou zvlí.

Co nám více uškodí?

Zvůle okolí člověku může zásadně uškodit. Může jej pomalu zabíjet, otravovat a ničit. Ale může jej vzít smykem tanku či nájezdem fotbalových fanoušků. Nevíte, komu se znelíbíte tím, že sloužíte Kristu. A zlo je vynalézavé, žene jen nenávist podobným tlakem, podobně jako něhu rozpohybuje láska.

Co nám více uškodí? Jednoznačně to, když ztratíme dočasný i věčný život! Tradice určila tuhle úlohu ďáblu. Ale on tu moc nemá. Nemůže vzít dočasný i věčný život! Nemůže nás uvrhnout do Gehenny. Toto peklo je i pro něj trestem. A ten ďáblův trest je od Boha!

Jestli je třeba se někoho bát, tak strachem bez děsu a hrůzy samotného Hospodina, který život dal a bere jej, který může také člověka zatratit. Ale není to zrovna moc velké povzbuzení k následování Pána Ježíše! Neměli by učedníci jít k obětem s nějakou představou rajských fontán a nekončící něhy jako v islámu? Proč by tohle mělo učedníky uklidnit? Jakou jistotu by jim to mělo dát a jakého strachu by je to mohlo zbavit?

a) Pán Bůh tím říká, že je tím posledním a všemohoucím

Jako Jóbovy strachy a hluboké poznání děsu nedosáhly na dno, až samotné zjevení Boží jej dovedlo k poznání, tak se nám nesmí zadržet, že to, čím procházíme, už nemá řešení a že si musíme pomoci jinak. Na konci je Bůh. Učedníkům i nám to dává jistotu poslední pravdy. Není třeba mít strach ze změn, dodatečných vyhlášek a jejich dodatků. Radši tvrdá pravda, než odvar.

b) Pán Bůh tím dává najevo, že nezapomíná

I vrabci mají stanovenou svou hodnotu, mají limit a zdá se, že čtvrtina haléře za jednoho vrabce vypovídá o tom ptáku všechno. Není tomu tak. Vše vypovídá teprve Boží paměť, ve které jsou skryti. A to není technická paměť mikročipů, to je Boží srdce.

c) Pán Bůh tím dává najevo, jaká je skutečná cena života

Příměrem, který je obrazem množství tak velkého, že je k nespočítání, jako vlasy na hlavě, zjistíme, že naše cena není stanovena ve zlomcích haléřů, jako cena vrabců. Naše cena je v krvi Ježíše Krista, každý jsme mu stál za plnou cenu života Božího syna. A odpuštěním a vykoupením našich životů Pán Bůh vzbuzuje bázeň, nesmazatelnou vazbu na sebe samotného.

Nebojte se!

Nebojte se lidí, světa samotného, nebojte se ani sebe a svých mezí. Pán Bůh je ten první i poslední, jemu patří naše bázeň bez děsu. Jemu patří úcta, protože on je Pánem tohoto světa i našeho života!